

VEE KVALITEET
Terminoloogia

Water quality
Vocabulary
(ISO 6107:2021, identical)

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- rahvusvahelise standardi ISO 6107:2021 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis ümbertrüki meetodil vastu võetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles märtsis 2024;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2024. aasta märtsikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 47 „Vee kvaliteet“, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on tõlkinud Riin Rebane, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 47.

Standardi mõnedele sätetele on lisatud Eesti olusid arvestavaid märkusi, selgitusi ja täiendusi, mis on tähistatud Eesti maatahisega EE.

See standard on rahvusvahelise standardi ISO 6107:2021 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the International Standard ISO 6107:2021. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation and Accreditation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 13.060.01; 01.040.13

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autoriõiguse kaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusega: Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

EESSÕNA.....	IV
SISSEJUHATUS.....	V
1 KÄSITLUSALA	1
2 NORMIVIITED	1
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	1
Kirjandus.....	67

EESSÕNA

ISO (International Organization for Standardization) on ülemaailmne rahvuslike standardimisorganisatsioonide (ISO rahvuslike liikmesorganisatsioonide) föderatsioon. Tavaliselt tegelevad rahvusvahelise standardi koostamisega ISO tehnilised komiteed. Kõigil rahvuslikel liikmesorganisatsioonidel, kes on mingi tehnilise komitee pädevusse kuuluvast valdkonnast huvitatud, on õigus selle komitee tegevusest osa võtta. Selles töös osalevad ka ISO-ga seotud rahvusvahelised riiklikud organisatsioonid ning vabaühendused. Kõigis elektrotehnika standardimist puudutavates küsimustes teeb ISO tihedat koostööd Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoniga (IEC).

Selle dokumendi väljatöötamiseks kasutatud ja edasiseks haldamiseks mõeldud protseduurid on kirjeldatud ISO/IEC direktiivide 1. osas. Eriti tuleb silmas pidada eri heakskiidukriteeriumeid, mis on eri liiki ISO dokumentide puhul vajalikud. See dokument on kavandatud ISO/IEC direktiivide 2. osas esitatud toimetamisreeglite kohaselt (vt www.iso.org/directives).

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et dokumendi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. ISO ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest. Dokumendi väljatöötamise jooksul väljaselgitatud või selgunud patendiõiguste üksikasjad on esitatud peatükis „Sissejuhatus“ ja/või ISO-le saadetud patentide deklaratsioonide loetelus (vt www.iso.org/patents).

Mis tahes selles dokumendis kasutatud äriiline käibenimi on kasutajate abistamise eesmärgil esitatud teave ja ei kujuta endast toetusavaldust.

Selgitused standardite vabatahtliku kasutuse ja vastavushindamisega seotud ISO eriomaste terminite ja väljendite kohta ning teave selle kohta, kuidas ISO järgib WTO tehniliste kaubandustõkete lepingus sätestatud põhimõtteid, on esitatud järgmisel aadressil: www.iso.org/iso/foreword.html.

Selle dokumendi on koostanud tehnilise komitee ISO/TC 147 „Water“ alamkomitee SC 1 „Terminology“.

Esimene väljaanne tühistab ja asendab kõiki väljaandeid ISO 6107-01 kuni ISO 6107-8, mis on tehniliselt üle vaadatud.

Peamised muudatused võrreldes eelmise väljaandmega on järgmised:

- Vananenud terminid on eemaldatud.
- Enamik reoveepuhastuskomiteedega, nagu ISO TC 275 „Sludge recovery, recycling, treatment and disposal“ ning ISO TC 224 „Service activities relating to drinking water supply, wastewater and storm water systems“, seotud termineid eemaldati, kuna need ei kuulu ISO TC 147 „Water quality“ käsitusallasse.
- Enamikku termineid muudeti ja täiustati, et viia need vastavusse konkreetsete valdkondadega, nagu mikrobioloogia, keemia jne.
- Terminite lisamine, mida varasemates väljaannetes ei käsitletud.

Igasugune tagasiside või küsimused selle dokumendi kohta tuleks suunata dokumendi kasutaja rahvuslikule standardimisorganisatsioonile. Täielik loetelu nende organisatsioonide kohta on leitav veebilehelt www.iso.org/members.html.

SISSEJUHATUS

Selle ISO 6107 väljaande määratlused põhinevad saadaolevatel standarditel ja nende eesmärk on ühtlustada ISO TC 147 „Water quality“ terminite mõistmist, et hõlbustada veekvaliteedi standardite selget mõistmist ja rakendamist ning vähendada tõlgenduste erinevusi nii palju kui võimalik. Võimaluse korral esitatakse allikateave. Selle standardi eesmärk on täiustada ja täiendada ISO TC 147 terminoloogia andmebaasi ning olla võrdlusdokument kõikidele veekvaliteedi iseloomustuskomiteedele ja kasutajatele.

Terminid ja nende tõlgendused võivad eri valdkondades erineda, nt keemia mikrobioloogia ja ökotoksikoloogia. Kui see on kohaldatav, on see märgitud termini määratlemise järel sulgudes.

ISO 6107 piirdub ISO/TC 147 „Water quality“ standardites esinevate terminite määratlustega.

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade

Taotluslikult tühjaks jäetud

1 KÄSITLUSALA

See dokument määratleb teatud veekvaliteedi iseloomustamise valdkondades kasutatavad terminid.

2 NORMIVIITED

Selles dokumendis ei ole normiviiteid.

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Dokumendi rakendamisel kasutatakse allpool esitatud termineid ja määratlusi.

ISO ja IEC hoiavad alal standardimisel kasutamiseks olevaid terminoloogilisi aandmebaase järgmistel aadressidel:

- ISO veebipõhine lugemisplatvorm: kättesaadav veebilehelt <https://www.iso.org/obp>;
- IEC Electropedia: kättesaadav veebilehelt <http://www.electropedia.org/>.

3.1

abiootiline lagunemine (*abiotic degradation*)

mittebioloogiline lagunemine (*non-biological degradation*)

protsess, mille käigus aine keemiliselt või füüsikaliselt jaguneb väiksemaks

MÄRKUS Keemiliste või füüsikaliste protsesside näited on hüdrolüüs ja fotolüüs.

3.2

absoluutne soolsus (*absolute salinity*)

merevees lahustunud materjali massi suhe (grammides) merevee massi (kilogrammides)

MÄRKUS Praktikas ei saa seda kogust otseselt mõõta ja okeanograafiliste vaatluste esitamiseks määratletakse praktiline soolsus.

3.3

võtmine (*abstraction*)

vee eemaldamine mis tahes allikast, kas alaliselt või ajutiselt, nii et see lakkab kuulumast selle piirkonna ressursside hulka või kantakse üle teise allikasse piirkonnas

3.4

aklimatiseerumine (*acclimatization*)

organismide populatsioonide kohanemisprotsess looduslike keskkonnamuutustega või inimtegevusest põhjustatud pikaajaliste muutustega (näiteks tööstusjäätmete või reovee pidevast keskkonda sattumisest tingitud muutustega)

3.5

täpsus (*accuracy*)

mõõdetud suuruse ja mõõtesuuruse (3.31) tõelise väärtuse vahelise kokkulangevuse lähedus

MÄRKUS 1 Mõiste „mõõtmistäpsus“ ei ole suurus ja sellele ei anta arvulist suuruse väärtust. Mõõtmist peetakse täpsemaks, kui see pakub väiksemat mõõtmisviga.

MÄRKUS 2 „Mõõtmistäpsust“ mõistetakse mõnikord mõõtesuurusele omistatud mõõdetud suuruste väärtuste kokkulangevusena.

MÄRKUS 3 Vt ka standardit ISO 13843 vee mikrobioloogia kohta.